

На сьогоднішній день, всі вищевказані правові колізії так і залишилися невирішеними. Шлях її вирішення може полягати у закріпленні особливостей оподаткування юридичних осіб (адвокатських об'єднань та бюро) із визначення усіх елементів податку на прибуток цих підприємств у податковому законодавстві України та передбаченні можливості адвокату, як самозайнятій особі, оподатковувати свою діяльність за спрощеною системою оподаткування. Такі зміни дозволять адвокатам не придумувати велосипед, щодо того як правильно оподатковувати свій дохід та повністю сконцентруватися на здійсненні своєї адвокатської діяльності.

Емінова Е.І.

*студентка 5-го курсу Інституту кримінальної юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПРОБЛЕМИ ДІЯЛЬНОСТІ АДВОКАТА ІНОЗЕМНОЇ ДЕРЖАВИ В УКРАЇНІ

2012 рік ознаменувався прийняттям Верховною Радою України нового закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI // Відомості ВР. – 2013. – №27. – Ст. 282.). У зв'язку з цією подією виникла нагальна необхідність перегляду важливих питань, пов'язаних з адвокатською діяльністю. Сьогодні вже минуло майже чотири роки з дати прийняття цього нормативно-правового акту. Прийшов час узагальнити досвід його застосування та визначити основні проблеми, з цим пов'язані. Однією з таких проблем є регламентація діяльності адвоката іноземної країни в Україні.

На відміну від попереднього закону, нормами нового Закону не тільки запроваджено систему органів адвокатського самоврядування, змінено дисциплінарну процедуру притягнення адвокатів до дисциплінарної відповідальності, а і, вперше, урегульовано право адвоката іноземної держави на здійснення адвокатської діяльності в Україні. Для цього використовується окремий розділ VIII «Здійснення в Україні адвокатської діяльності адвокатом іноземної держави. Особливості статусу адвоката іноземної держави» (Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI // Відомості ВР. – 2013. – №27. – Ст. 282.).

Верховна Рада України в Законі «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» закріпила модель «відкритих дверей», тобто модель практично необмеженого доступу іноземних адвокатів до ринку платних юридичних послуг. Це, з одного боку, є позитивним надбанням з огляду на дотримання права на вільний вибір представника. Така практика дозволить іноземним суб'єктам і в українських судах користуватися послугами звичного для них адвоката, який добре ознайомлений зі специфікою діяльності певного господарюючого суб'єкта. Проте, з іншого боку, такі нововведення збільшують і так чималу конкуренцію для вітчизняних адвокатів, а також вони можуть негативно відобразитись на якості юридичних послуг, які надаються іноземними адвокатами.

Таким чином, адвокат іноземної держави набуває право на здійснення адвокатської діяльності в Україні з моменту включення його до Єдиного реєстру адвокатів України. Отже, у рамках прийнятого Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» для здійснення адвокатської діяльності на території України адвокат іноземної держави звертається до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури за місцем проживання або перебування в Україні із заявою про включення його до Єдиного реєстру адвокатів України з пакетом документів, що підтверджують право такого адвоката на заняття адвокатською діяльністю в іноземній державі (повний перелік цих документів затверджується Радою адвокатів України).

Перелік підстав для відмови у включенні адвоката іноземної держави до Єдиного реєстру адвокатів України, передбачених частиною 4 статті 59 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»:

1) наявність рішення відповідного кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури про виключення такого адвоката з Єдиного реєстру адвокатів України - протягом двох років з дня прийняття такого рішення;

2) наявність рішення відповідного кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури про припинення права на заняття адвокатською діяльністю в якості адвоката України - протягом

двох років з дня прийняття такого рішення;

3) неподання документів, передбачених частиною 2 статті 59 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», або їх невідповідність встановленим вимогам.

Необхідно відмітити, що підстава, передбачена в пункті 2 частини 4 статті 59 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», носить швидше формальний характер і поширюється на дуже вузьке коло, в яке входять колишні українські адвокати, які встигли протягом двох років від прийняття рішення про припинення права на їх заняття адвокатською діяльністю в якості адвоката України, зробити наступне:

1) змінити громадянство України на громадянство іноземної держави;

2) стати адвокатом іноземної держави;

3) подати заяву про включення до Єдиного реєстру адвокатів України з належним пакетом документів (Мікітенко А. Іноземний адвокат в Україні: деякі аспекти діяльності [Електронний ресурс] / А. Мікітенко. – Режим доступу: <http://ovu.com.ua/bulletin/posts/893-inozemniy-advokat-v-ukrayini-deyaki-aspekti-diyaln>).

Для іноземного адвоката не передбачено ані складання іспиту на знання норм українського законодавства, ані стажування, ані вимог про знання державної мови. Очевидно, це пов'язано з високими вимогами до кваліфікації адвокатів у переважній більшості країн світу. Проте ми такий спрощений порядок допуску іноземних адвокатів до здійснення адвокатської діяльності не завжди сприятиме високим стандартам правової допомоги. Адвокат, який має намір здійснювати професійну діяльність на території України, зобов'язаний володіти основами матеріального та процесуального права, або ж варто обмежити участь такого адвоката лише нормами міжнародного права та правом тієї держави, громадянином якої він є.

Крім того для гарантування господарським суб'єктам України здійснення якісного представництва їх інтересів вважаємо доречним закріплення інституту страхування професійної відповідальності адвокатів. Активно застосовується цей вид страхування у США, Великій Британії та Північній Ірландії. Проте це питання виходить за межі предмета нашого дослідження та потребує окремого комплексного вивчення світового досвіду і можливості законодавчого впровадження такого «ефективного способу захисту майнових інтересів як адвоката, так і його клієнтів (Кухнюк Д. В. Актуальні питання страхування професійної відповідальності адвокатів в Україні / Д. В. Кухнюк, А. В. Кухар // Адвокат . – 2012. – № 12. – С. 20–23. – С. 23.)» на території України.

При здійсненні адвокатом іноземної держави адвокатської діяльності на території України на нього поширюються не тільки професійні права адвоката і гарантії адвокатської діяльності, а і покладаються обов'язки адвоката, визначені Законом. У разі вчинення адвокатом іноземної держави, включеним до Єдиного реєстру адвокатів України, дисциплінарного проступку він несе дисциплінарну відповідальність у порядку, передбаченому Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» для адвокатів України (Здійснення в Україні адвокатської діяльності адвокатом іноземної держави. Особливості статусу адвоката іноземної держави [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.naiu.kiev.ua/books/advokatura/files/-----2_5.pdf).

В.С. Гончаренко відмічає більш високий рівень захищеності адвоката іноземної держави в порівнянні з українським адвокатом, оскільки у разі вчинення іноземним адвокатом, включеним до Єдиного реєстру адвокатів України, дисциплінарного проступку, до нього можуть бути застосовані дисциплінарні стягнення винятково у вигляді попередження або виключення з Єдиного реєстру адвокатів України. Цей механізм додатково захищає адвоката іноземної держави від можливого незаконного тиску ззовні. При цьому адвокату іноземної держави варто пам'ятати, що в разі накладення на нього дисциплінарного стягнення у вигляді попередження або виключення з Єдиного реєстру адвокатів України, кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури повідомляє відповідний орган державної влади або орган адвокатського самоврядування іноземної держави, в якій адвокат отримав статус адвоката або набув право на заняття адвокатською діяльністю (Гончаренко В. С. Дисциплінарна відповідальність адвоката іноземної держави в Україні / В. С. Гончаренко // Часопис Академії адвокатури України. - 2015. - Т. 8, № 1. - С. 82-84).

Досліджуючи проблеми, пов'язані з реформуванням інституту притягнення адвоката до

дисциплінарної відповідальності, М.Погорецький і О.Яновська зазначають, що при застосуванні дисциплінарних стягнень за порушення Правил адвокатської етики та/або Професійних етичних (деонтологічних) норм поведінки адвокатів іноземної держави (у випадках, передбачених цими Правилами), що діють у країнах, в яких такі адвокати мають право здійснювати адвокатську діяльність, дисциплінарні органи адвокатури України мають виходити із загальних засад юридичної відповідальності, зокрема застосовувати дисциплінарні стягнення лише за винуваті порушення, оскільки щодо відносин дисциплінарної відповідальності адвокатів діє презумпція невинуватості (Погорецький М. А. Адвокатура України: підручник / Погорецький М. А., Яновська О. Г. – К. : Юрінком Інтер, 2014. – 368 с.).

Аналізуючи положення закону «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» можна зробити висновок, що стадії дисциплінарного провадження, права адвокатів стосовно яких ставиться питання про притягнення до дисциплінарної відповідальності, незалежно від держави, у якій вони набули статус адвоката, мають однакове законодавче врегулювання. Разом з тим, види дисциплінарних стягнень для адвокатів іноземної держави є відмінними від таких стягнень, що застосовуються до адвокатів України. Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», у залежності від вчиненого адвокатом дисциплінарного проступку, передбачено застосування дисциплінарного стягнення у вигляді попередження, зупинення права на заняття адвокатською діяльністю на строк від одного місяця до одного року, позбавлення права на заняття адвокатською діяльністю з наступним виключенням з Єдиного реєстру адвокатів України.

Про накладення на адвоката іноземної держави дисциплінарного стягнення кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури повідомляє відповідний орган державної влади або орган адвокатського самоврядування іноземної держави, в якій адвокат отримав статус адвоката або набув право на заняття адвокатською діяльністю.

Таким чином, нормами Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» запроваджено порядок допуску до здійснення адвокатської діяльності в Україні адвокатами іноземних держав та врегульовані питання дисциплінарної відповідальності таких адвокатів.

Доцільно також відмітити, що поряд із повноцінним правовим статусом іноземних адвокатів, законодавство України також дозволяє адвокатам України здійснювати свою професійну діяльність за межами території України.

Жмурко М.С.

*студентка 5-го курсу факультету адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ВЗАЄМОДІЯ АДВОКАТУРИ І ДЕРЖАВИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Україна є соціальною і правовою державою, тому її один із фундаментальних завдань є забезпечення верховенства права та забезпечення основоположних прав людини. У свою чергу, в системі державних і суспільних механізмів, адвокатура покликана сприяти захисту прав, свобод та інтересів людини даного суспільства і держави. Ми бачимо, що адвокатура є саме тим інститутом, через який держава може реалізувати можливість забезпечення своїм громадянам їхніх прав і свобод. Це відображається у ст. 59 Конституції України: Кожен має право на професійну правничу допомогу. У випадках, передбачених законом, ця допомога надається безоплатно. Кожен є вільним у виборі захисника своїх прав. (Конституція України : прийнята Верховною Радою України 28 черв. 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.)

Варто зазначити, що діяльність адвокатури, з одного боку, має конституційно обумовлений державно-значимий характер, але з іншого цей інститут повинен бути максимально незалежним від держави, щоб ефективно захищати громадян і юридичних осіб від «адміністративного свавілля». Адвокатура – унікальне юридичне явище, єдина організація, яка виконує державну (публічно-правову) функцію і не є при цьому державним органом. Адвокатура, навпаки, зберігає незалежність від держави (Захист прав і свобод громадян засобами адвокатури / А.М. Полякова // Форум права. – 2009. - №1. –С. 429-433).